

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ У НИШУ			
Примљено: 20-9-2019			
Орг. Ј.д.	Број	Прилог	Број лист

ДЕКАНУ ФИЛОЗОФСКОГ ФАКУЛТЕТА У НИШУ ПРОФ. ДР НАТАЛИЈИ
ЈОВАНОВИЋ

Поштовани декане,

у вези са приговором на ток испита из предмета *Историја старе Грчке и хеленистичког света* одржаног 18. септембра 2019. године у 10h у учионици 305, који је упутио Лазар Вукадиновић подносим Вам следеће образложење:

I

**ПРВА (непријатна) ИСКУСТВА СА КОЛЕГОМ ЛАЗАРОМ ВУКАДИНОВИЋЕМ
НА ИСПИТУ ИСТОРИЈА СТАРОГ РИМА ИЗ ОКТОБРА 2014. ГОДИНЕ**

Будући да предајем предмете који се према акредитацији студијског програма Основних академских студија историје Филозофског факултета Универзитета у Нишу из 2008. године налазе на првој години студија (*Историја старе Грчке и хеленистичког света*, *Историја старог Истока* и *Историја старог Рима*), Лазара Вукадиновића упознала сам на почетку његових студија, октобра месеца 2013. године.

Моје прво непријатно искуство са колегом Вукадиновићем збило се убрзо након што је одслушао предавања из свих предмета које ја држим. Лазар Вукадиновић је, наиме, приликом полагања испита из предмета *Историја старог Рима*, одржаног 2. октобра 2014. године, у кабинету 121, покушао да положи испит уз помоћ мобилног телефона што је на лицу места утврђено. Испиту су, том приликом, присуствовале тадашњи демонстратор на предмету Мина Илић и Јасмина Шаранац Стаменковић, тада асистент). О овом инциденту је, након испита, била обавештена проф. др Снежана Милосављевић Милић, тадашњи продекан за наставу. Увидом у *Правилник о дисциплинској и материјалној одговорности студената Филозофског факултета у Нишу*, члан 9. став 1, из децембра 2007. године, који је на снази и данас, јасно је било да се ради о тежој дисциплинској повреди, те да би у случају да покренем дисциплински поступак против колеге Вукадиновића, његова казна према члану 10. став. 2 истог правилника била строги укор, у најблажем случају, привремено удаљавање са Факултета или искључење са Факултета.

Имајући све ово у виду, узевши у обзир младе године Лазара Вукадиновића, које себи могу да дозволе непромишљеност и неадекватно понашање у академској установи, притом, не сметнувши са ума да је Филозофски факултет наставно-научна институција, те да сам ја најпре педагог, одлучила сам да један млади живот не кажњавам на почетку студија и да Вукадиновића не пријавим дисциплинској комисији. Тако је Лазар Вукадиновић, без икаквих санкција с моје стране, онда када је показао минимум знања за прелазну оцену, положио овај испит 26. јуна 2015. године.

II

СИЛАБУС ПРЕДМЕТА ИЗ ИСТОРИЈЕ СТАРЕ ГРЧКЕ И ХЕЛЕНИСТИЧКОГ СВЕТА ПРЕМА АКРЕДИТАЦИЈИ ИЗ 2008. ГОДИНЕ И ФОРМА ПОЛАГАЊА ИСПИТА

Тачно је да у силабусу предмета према акредитацији ОАС историје из 2008. године, а по којој Вукадиновић студира, стоји да се испит *Историја старе Грчке и хеленистичког света* полаже у писаној форми. У време када се припремала документација за акредитацију овог програма (2007. године), за поменути предмет је, као хонорарни наставник била ангажована др Данијела Стефановић, у том тренутку ванредни професор на Одељењу за историју Филозофског факултета Универзитета у Београду, док сам ја још увек била асистент. Будући да професорка Стефановић није била стално присутна на Филозофском факултету у Нишу, као и то да временски није могла све студенте, који изађу на испит, усменим путем да оцени у једном дану, увела је полагање испита у писаној форми.

У међувремену сам докторирала (2011. године), изабрана сам за доцента на Филозофском факултету у Нишу (16. јула 2012. године), преузела сам све предмете из античког периода и наставила да одржавам испите према, до тада, устаљеном начину испитивања проф. др Данијеле Стефановић. Оцена знања из предмета *Историја старе Грчке и хеленистичког света* конципирана је на основу предиспитних обавеза (колоквијума) и завршног испита у писаној форми. Колоквијум за генерацију студената који су уписали факултет школске 2013/14. године, међу којима је и Лазар Вукадиновић, није био услов да изађе на испит, али је био ослобађајући.

Након само годину дана од мог наставничког избора (2013. године) уследила је припрема и предаја документације за нови акредитациони циклус из 2014. године. Силабус предмета *Историја старе Грчке и хеленистичког света* се у великој мери ослања на силабус предмета из акредитационог програма из 2008. године, те и у њему стоји да се завршни део испита полаже у писаној форми.

Међутим, на молбу генерација студената, који су желели да испит полажу усменим путем, и у договору са студентима, одлучила сам да им изађем у сусрет и омогућим им усмено одговарање градива. Искуство које сам стицала као наставник, показало је да се студенти много боље сналазе на завршном испиту када усмено одговарају. Студенти су се обраћали са молбом да желе да одговарају усмено пошто се ради о наративним предметима које је лакше исказати усменим путем. Током усменог испитивања могуће је студенте усмерити, каналисати и помоћи им да се присете, али и водити разговор са њима што је у случају писменог одговарања немогуће. Такође, усмено испитивање смањује могућност коришћења недозвољених средстава (мобилних телефона, бубица). Стога се полако усталило „неписано правило“ да се испити из антике могу полагати и у писаној и у усменој форми. Наравно, на првом часу предавња (тзв. часу упознавања) свакој генерацији студената сам прецизно, јасно, концизно и недвосмислено објаснила садржај предмета, литературу која је неопходна за испит, наставне јединице у складу са планом и програмом студијског програма, и начин на који се оцењује знање.

То, свакако, никако и никада није значило да студенти који унапред (пре почетка испита) изразе експлицитну жељу за једним од начина полагања завршног дела испита и аргументовано образложе своје разлоге за то, ја нећу уважити. Напротив. Генерације студената ће потврдити колико сам пута излазила у сусрет њиховим захтевима. У прилог томе говори и чињеница да сам „у ходу“ и у договору са студентима и оним генерацијама којима положени део градива на колоквијуму није био ослобађајући на испиту одлучила да их ипак ослободим и тог дела градива како би им олакшала и убрзала полагање испита.

Лазар Вукадиновић је колоквијум из *Историје старе Грчке и хеленистичког света* положио 2015. године од када је прошло четири године тако да је врло упитно колико је Вукадиновић сада у могућности да повезује део градива који треба да полаже преко испита са делом градива који је положио пре четири године. Ипак, ја сам остала при томе да му се олакша, тако да полаже само један део градива.

Из свега приложеног јасно се види да сам студентима увек излазила у сусрет и настојала да им олакшам полагање испита које држим будући да се ради о обимним предметима који изискују дужи континуирани рад. И студенти који су имали проблем са неким од предмета тврдили су да је највећа потешкоћа управо огроман временски период и велике цивилизације и да овладавање градивом захтева више времена. У консултацијама са мном настојали смо и успевали да већину проблема решимо.

У временском периоду од 2012. године до 2016. године, Департман за историју пролазио је кроз разне кадровске промене које су, неминовно, утицале и на постојећи студијски план и програм и које су захтевале *ad hoc* прилагођавање стално запослених наставника. У том погледу је извршена промена студијских програма и силабуса до 30% (школске 2016/17. године), на које Департман има право у времену између две акредитације. Како

сам ја била на породичком одсуству у том периоду, моји предмети, нажалост, нису обухваћени овом променом.

III

ДРУГО (непријатно) ИСКУСТВО СА ЛАЗАРОМ ВУКАДИНОВИЋЕМ НА ИСПИТУ ИСТОРИЈА СТАРЕ ГРЧКЕ И ХЕЛЕНИСТИЧКОГ СВЕТА, ИЗ СЕПТЕМБРА 2019. ГОДИНЕ

Лазар Вукадиновић након што је положио испит из *Историје Рима* 26 јуна 2015. године нешто више од четири године није се појављивао ни на испитима, али ни на консултацијама. У међувремену је колега Вукадиновић положио планом и програмом предвиђене све испите код других наставника са Департмана и остала су му још друга два испита из прве године (*Историја старе Грчке и хеленистичког света* и *Историја старог Истока*), која држим ја и одбрана завршног рада да заврши Филозофски факултет (колеги Вукадиновићу је одобрена пријава теме завршног рада на седници Департмана за историју одржаној 18. септембра 2019. године). Дакле, након више од четири године колега Лазар Вукадиновић и ја смо се опет нашли у улогама студент – испитивач у септембарском испитном року 6. септембра 2019. Колега је извукао папир са испитним питањима и рекао да није спреман да одговара. У истом испитном року 12. септембра 2019. године Вукадиновић је изашао и на други испит *Историја старог Истока* и исто тако извукао питања која је одмах вратио не желећи да одговара. Напомињем да од последњег испита који је положио код мене а то је *Историја Рима* 26.6.2015. године па до дана дадашњег колега Вукадиновић никада није дошао на консултације да се информише о томе да ли у међувремену није дошло до неких пормена у испитној форми или литератури за припремање испита.

С обзиром на то да је на испиту из предмета *Историје старе Грчке и хеленистичког света* било свега петоро студената (међу њима и Лазар Вукадиновић) испит сам организовала усмено, између осталог и због захтева студената који су одслушали предмете претходне школске године а који су ми се обраћали са молбом да желе да одговарају усмено. О разлозима усменог испитивања већ сам писалау претходном одељку (види: II поглавље). Најпре је одговарало двоје студената који су задовољили својим одговором и положили испит након чега је одговарање започео Лазар Вукадиновић.

На прво испитно питање *Логографи* рекао је неколико општих реченица о логографима и то: да су логографи уносили митове у своја дела, да су деловали пре Херодота, да пишу о историјским догађајима, Грчко-персијском рату (што је делимично тачно јер не пишу сви о томе већ само један Харон), да се деле на старије и млађе и да зна име једног, а то је

Ксанто. Другим речима, рекао је три просто проширене реченице, од којих је једна непрецизна. Потом сам затражила да наведе имена неколико логографа на шта је колега Вукадиновић одговорио да има проблем са памћењем имена и да осим имена Ксанта не може да се сети више ниједног. Када сам колегу Вукадиновића питала из које књиге је учио одговорио ми је да је спремао "из неких бележака из 2016. године". Обавезну литературу која се налази у силабусу предмета *Историја хеленске књижевности* аутора Милоша Ђурића није ни поменуо. Управо на страницама 374–376 књиге аутора Милоша Ђурића, *Историја хеленске књижевности*, предвиђене силабусом предмета *Историја старе Грчке и хеленистичког периода*, а на које се позива колега Вукадиновић у свом приговору, наведена су имена 18 логографа! Ја сам од тих 18 тражила да студент наведе свега неколико, највише петоро њих. Историја је наука која захтева, између осталог, и овладавање именима јер су одређене личности обележиле одређене епохе и области у којима су постигли значајне резултате. Стога је било важно знати имена макар неколико логографа, који су својим радом оставили трага у историографији, али и указати зашто су логографи били важни, коју новину су увели и о чему су писали. Увидом у странице поменуте књиге *Историја хеленске књижевности* аутора Милоша Ђурића видећете да је много више података о логографима и да је минум знања значио кратко указивање управо на претходне сегменте које сам навела.

На моју неколико пута поновљену констатацију да о питању каже још нешто и да је потребно да наведе имена неколико логографа, и то зашто су важни и о чему су логографи писали колега Лазар Вукадиновић је врло непријатним тоном упитао мене **шта ја још хоћу да ми он каже?!** Оно што је колега Вукадиновић требало да одговори, а да задовољи минимум знања о овом испитном питању јесте следеће: Логографи су важни у историографији зато што они први одбацују песнички облик изражавања и заузимају нови став према митовима и легендама и то тако што на њих гледају као на историјско градиво. Историографија почиње да се развија почетком VI века п.н.е. када су Хелени напустили епско песништво и када су почели попут Јоњана да развијају приповедачки начин изражавања. Теме којима се логографи баве јесу предања о оснивању градова, генеалогije неких значајних родова, обичаји и географске карактеристике појединих народа. Неки од логографа су: Хекатеј из Милета, Мелесагора из Халкедона, Хеланик с Лезбоса, Кадмо из Милета (У прилогу достављам копиране странице књиге где се може видети да та наставна јединица садржи више података који се од студената траже за већу оцену).

Затим је Вукадиновић рекао да су *Историја Грчке и хеленистичког света* и *Историја старог Истока* два последња испита која су му остала и да он мора да их положи сада, јер мора да заврши факултет пошто у противном обнавља годину (**види: поглавље IV**). Одговорила сам студенту да он мора да покаже минимум знања како би положио испит на шта је он, у најмању руку дрско, рекао да **нема намеру да гради каријеру на Историји старе Грчке и хеленистичког света!** Казала сам му да то што је неком студенту остало два испита до краја не значи да је наставник дужан да му само упише оцене, а да студент

при том није овладао основим знањима из предмета. Лазар Вукадиновић је тада крајње непримерено устао и рекао „да њему не преостаје ништа друго осим да се самозапали или обеси испред Филозофског факултета“. Одговорила сам му да на тај начин не можемо да разговарамо и вратила му индекс.

Испит је био јавни, осим Лазара Вукадиновића, испиту су присуствовали и студенти: Цветковић Никола, Петровић Никола, Коковић Алекса и Ранђеловић Војин. Увидом у записник то можете проверити. Такође је пред крај испита у учионицу ушла и колегиница доц. др Јасмина Шаранац Стаменковић.

Даље у приговору Вукадиновић наводи да сам једном колеги (Војину Ранђеловићу) променила испитно питање што је како колега наводи „противно свим моралним и етичким критеријумима“. Будући да је двоје студената извукло једно исто питање (од укупно три питања) једино валидно је било да се студенту који други одговара промени питање. Студент који је други требало да одговара, а имао исто испитно питање као колега који је већ одговарао, јесте колега Војин Ранђеловић. Иако је колега Војин Ранђеловић већ написао концепт и за то питање, у шта сам и сама могла да се уверим, морала сам да му променим питање из исте области и он је написао концепт и одговарао и на то промењено питање. Могло је да се десе да колега Ранђеловић не зна замењено питање чиме би био оштећен. Такође је колега Ранђеловић оцењен врло објективно оценом 7 (на колоквијуму оцена 7, на првом питању оцена 6, на другом и трећем питању оцене 8). На тај начин можете видети да у случају колеге Војина Ранђеловића није било апсолутно никаквог повлашћеног односно „селективног“ третмана. Напротив, указала сам да је колега Ранђеловић врло лако могао да буде оштећен само да није знао замењено питање. Стога су инсинуације Вукадиновића да његов отац није редовни професор Правног факултета крајње злонамерне.

Све што сам овде написала у вези са током испита и начином мог испитивања, али и понашања је апсолутно тачно. Можете проверити код студената који су све време присуствовали испиту, као и код колегинице Шаранац Стаменковић, која је била присутна када сам вратила (никако бацила) индекс колеги Вукадинивићу.

IV

НЕИСТИНЕ, МАНИПУЛАЦИЈЕ И ЗЛОУПОТРЕБА ПРАВИЛАНКА О ПОЛАГАЊУ ИСПИТА И ОЦЕЊИВАЊУ НА ИСПИТИМА ФИЛОЗОФСКОГ ФАКУЛТЕТА У НИШУ

Колега Вукадиновић је током испитивања док сам од њега тражила да одговори на постављена питања говорио да уколико не положи два последња испита у овом року мора да обнови и плати годину. Иначе, Лазар Вукадиновић је био самофинансирајући студент који је ове године по други пут обновио апсолвентски стаж (током којег све до септембарског рока 2019. године на испите које ја држим није излазио). Уколико не би положио ова два предмета обновио би апсолвентски стаж по трећи пут и у том случају био би у обавези да плати по три хиљаде динара за сваки испит, дакле укупно шест хиљада динара у десет месечних рата. Стога, тврдње колеге Вукадиновића да би морао да обноваља годину и то плаћа из „очевих врло оскудних прихода чиме би довео оца у непријатне ситуације и трошкове“ су крајње манипулативне. За ситуацију у којој се нашао колега Вукадиновић који студира шест година, два пута обнавља апсолвентски стаж, а да током тог периода ниједном није изашао на испите које ја држим, одговорност нипошто не сносим ја већ сам кандидат!

Лазар Вукадиновић у приговору на ток испита наводи: „са ванредним професором одбијам сваку даљу комуникацију због неетичког и селективног приступа појединим студентима“.

Извесно је да Лазар Вукадиновић, као сваки студент Филозофског факултета у Нишу, има своја права. Према важећем *Правилнику о полагању испита и оцењивању на испитима* из 2007. године, на који се колега Вукадиновић у свом приговору позива, у члану 20. ставу 1., стоји да је студент дужан да се понаша у складу утврђеним правилима понашања која забрањују, између осталог, било које друге активности и понашање који ремете ток испита. Такође, студенту се забрањује било какава комуникација, осим „ако се дежурном поставља питање ради разјашњења нејасноћа у формулацији задатка“. Упркос томе, колега Вукадиновић је више пута покушавао да скрене фокус са задатих питања из испитног градива на теме које се не тичу градива.

Члан 26. став 4. истог правилника каже да „уколико се усвоји приговор студента, студент поново полаже испит пред комисијом у року од три дана од дана пријема одлуке из става 3. овог члана“. Будући да Лазар Вукадиновић „одбија сваку даљу комуникацију“ са мном, може се закључити да колега захтева моје изузеће са испита. Студенти ниједним правним актом Филозофског факултета у Нишу немају дефинисано право да сами одређују (захтевају) код ког наставника хоће полагати испите, а код којих неће. Указујем Вам на чињеницу да сам ја једини наставник на Департману за историју на Филозофском факултету у Нишу на читавом периоду антике, те да нема компетентног наставника који би могао да обави испит. Позивање на ужу научну област запослених на Департману за историју је заиста беспредметно коментарисати.

Као студент Филозофског факултета у Нишу, Лазар Вукадиновић поред својих права, има и обавезе, као сваки други студент ове академске установе. Међу њих спада и долазак на консултације у вези са предметним градивом из испита који се припрема уколико има

икаких нејасноћа. Вукадиновић никада није дошао на консултације, нити ми се икада, електронским путем обратио уколико му је нешто било нејасно.

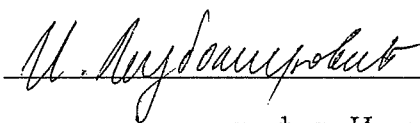
О вокабулару, тону, начину изражавања Лазара Вукадиновића, као и о односу према мени као свом предметном наставнику, довољно говори његов неосновани приговор. О мом педагошком раду сведоче и студентске евалуације у које имате увид.

ЗАКЉУЧАК

У својој вишегодишњој каријери (на Филозофском факултету сам запослена од 2002. године) прошла сам сва звања од асистента-приправника до ванредног професора. Током читавог свог радног века трудила сам се да према студентима будем коректна и правична, али истовремено и захтевна, јер сматрам да ако студентима најискреније и најпоштеније дате максимум себе, од њих имате право да очекујете да науче градиво, да буду образовани и освешћени део овога друштва. Стога их нисам учила само градиву него и другим вредностима у животу, а то је да буду пре свега принципијелни, доследни, поштени и истинољубиви људи. Жао ми је што схватам да нису сви прихватили вредности за које се ја залажем. Како ни са једним студентом до сада нисам имала никаквих нерешивих несугласица, сигурна сам да сам и у овом случају исправно поступила и потпуно стојим иза своје одлуке да Лазар Вукадиновић није показао минимум знања да би положио испит.

У прилогу достављам копију записника са испита Историја старе Грчке и хеленистичког света и копије страница из књиге Историја хеленске књижевности аутора Милоша Ђурића које су обавезни део испита према силабусу предмета Историја старе Грчке и хеленистичког света. (374-376).

С поштовањем,

проф. др Ирена Љубомировић,
управник Департмана за историју
Филозофског факултета Универзитета у Нишу

У Нишу, 20. септембра 2019. године